

## KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMIN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, 945 01 Komárno, Rákócziho 36/34, [vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com](mailto:vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com)

### II. forduló – MEGOLDÁSOK

#### 1. Igaz vagy hamis?

*Az alábbi 15 állítás Vámbéry Ármin ifjúkori küzdelmeiről szól. Olvassátok el őket alaposan, majd állapítsátok meg, hogy igazak-e az állítások! Válaszaitokat írjátok a táblázatba, a hamis állításokat pedig javítsátok ki, hogy valóság legyenek! (20 pont)*

1. Vámbéry Ármin édesanyja nagy reményeket fűzött fiához, és orvosnak képzelte el.
2. Vámbéry teljes lelkesedéssel és mély vallási átéléssel élte meg a saját Barmicvóját.
3. Első komolyabb tanulmányi útja Szentgyörgyre vezetett, ahol piarista gimnáziumba járt
4. A latin nyelv oktatása annyira szigorú volt, hogy aki magyarul beszélt, büntetésül írásgyakorlatot kapott.
5. Vámbéry fiatal korában csizmatisztítóként is dolgozott, hogy megélhetését biztosítsa.
6. Vámbéry első szállásadója bőségesen ellátta őt élelemmel, így sohasem éhezett.
7. Szállásadója, Lőwy úr mindig előre hitelezte neki az ebédet, akkor is, ha nem tudott fizetni.
8. Néha a szakácsnők és szobalányok írástanításért cserébe élelemmel látták el.
9. Gyakran volt vendége gazdag, arisztokrata házaknak, akik minden igényét kielégítették.
10. Vámbéry Ármin a piaristák szentgyörgyi gimnáziumába járt.
11. Latinból mindig a legjobb tanulók közé tartozott.
12. Gyakran írt osztálytársainak házi feladatot, ezért apró jutalmakat kapott.
13. Francia nyelvtudását egy La-Fontaine nevű író nyelvkönyvének segítségével kezdte el.
14. Pozsonyban bencés gimnáziumba járt.
15. Szenvedélye volt a parlírozás.

#### Megoldások:

1 – I, 2 – H, 3 – I, 4 – I, 5 – I, 6 – H, 7 – H, 8 – I, 9 – H, 10 – I, 11 – I, 12 – I, 13 – H, 14 – I, 15 – I

#### Hamis állítások javítása:

2. Vámbéryt saját barmicvója hidegen hagyta.
6. Szállásadói nem tudták mindig ellátni, sokszor éhezett.
7. Lőwy úr kimondta: aki háromszor nem fizet, többé be sem teheti a lábát.
9. Inkább szegény családok osztották meg vele falatjaikat, nem arisztokraták.
13. La-Fosse könyvéből kezdett franciát tanulni.

## 2. Városról városra

*Az alábbiakban különféle fővárosok neveit olvashatjátok. Határozzátok meg azon fővárosokhoz tartozó mai országokat, amelyeken keresztülhaladt Vámbéry Ármin három keleti útja! Megfejtésként főváros és ország párosokat írtok le! (10 pont)*

Jereván, Asztana, Asgabat, Teherán, Manila, Iszlámábád, Maszkat, Biskek, Ankara, Doha, Kabul, Újdelhi, Ammán, Taskent, Peking

**Megoldás:**

**Asgabat – Türkmenisztán**

**Teherán – Irán**

**Ankara – Törökország**

**Kabul – Afganisztán**

**Taskent – Üzbegisztán**

## 3. Kategóriák

*Az alábbi 15 Vámbéry-mű közül 10 címhez tartozik egy-egy különböző műfaj vagy témakör. Párosítsátok őket a megfelelő tartalmi besorolással, majd a betű és szám párokat írtok le megoldásként! (10 pont)*

Vámbéry műveinek címei:

- A) Oroszország hatalmi állása Ázsiában
- B) Közép-ázsiai utazás
- C) Magyar és török-tatár szóegyezések
- D) A hunok és avarok nemzetisége
- E) Küzdelmeim
- F) Dervisruhában Közép-Ázsián át
- G) Indiai tündérmesék
- H) A magyarság keletkezése és gyarapodása
- I) Deutsch-türkisches Taschenwörterbuch
- J) Vándorlásaim és élményeim Perzsiában

Kategóriák:

- 1. Nyelvészeti szótár
- 2. Népmesefordítás orientális hangulattal
- 3. Eredetkutatás történeti és nyelvészeti szempontból nemzetünk kialakulásáról
- 4. Politikai földrajz – a közép-ázsiai népek helyzetének alakulása igeden befolyás alatt
- 5. Utazási élménybeszámoló az iráni tartózkodásairól
- 6. Történelmi–néprajzi tanulmány két nemzet identitásáról
- 7. Tudományos értekezés két nemzet nyelvének kapcsolatáról
- 8. Kalandos útleírás Keleten, beépülve az iszlám világba
- 9. Személyes visszaemlékezés
- 10. Útleírás földrajzi, néprajzi jelleggel

**Helyes párok: A4, B10, C7, D6, E9, F8, G2, H3, I1, J5**

## 4. Nyomon vagyunk!

*Vámbéry Ármin hosszú és kalandos útra indult „Sztambulba“. Az alábbi helyszínek mind szerepeltek első keleti utazásán, de a helyes sorrendet nektek kell megtalálni. Állítsátok őket időrendbe annak megfelelően, ahogyan Vámbéry útja során következtek, valamint az egyes helyszínekhez írtok egy-egy mondatos, rövid jellemzést is! (20 pont)*

Galacz, Konstantinápoly, Pest, Pera, Lloyd tengerjáró hajó, Kabatas, Bebeki-öböl, Café Flamm, Csamlidsia (Çamlıca), Galata

Jellemzések (a helyszínek helyes sorrendjében):

- 1) **Pest** – Vámbéry innen indult útnak, a magyar fővárosból.
- 2) **Galacz (ma: Galați, Románia)** – dunai kikötőváros, ahol átszállt a továbbutazás során.
- 3) **Lloyd tengerjáró hajó** – az Osztrák Lloyd társaság hajójával utazott a Fekete-tengeren át Konstantinápolyba.
- 4) **Konstantinápoly (Isztambul)** – a birodalom fővárosa, érkezésének fő célja.
- 5) **Galata** – Konstantinápoly európai kereskedőnegyede, ahol megfordult.
- 6) **Pera** – a diplomáciai és európai negyed, itt is tartózkodott.
- 7) **Café Flamm** – kávéház Perában, ahol emigránsokat, kalandorokat figyelt.
- 8) **Kabatas** – isztambuli kikötőrész, ahonnan gyakran elindult.
- 9) **Bebek-öböl** – nyugodt partszakasz, ahol szemlélődött és megpihent.
- 10) **Csamlidsia (Çamlıca)** – magaslat Isztambul fölött, ahonnan gyönyörű kilátás nyílt a városra és a Boszporuszra.

## 5. Délvidék

*A következő feladat a Délvidékkel, illetve annak szerbiai részével, tehát a Vajdasággal foglalkozik. Válaszoljátok meg a kérdéseket! (15 pont)*

Milyen államformája van Vajdaságnak? **Autonóm tartomány**

Mi a tartomány fővárosa, illetve közigazgatási központja? **Újvidék**

Melyik a Vajdaság legnagyobb városa? **Újvidék**

Mekkora a Vajdaság lakossága? **1 740 230 fő**

Melyek a Vajdaság hivatalos nyelvei? **horvát, magyar, román, szerb, szlovák, vajdasági ruszin**

Melyik mai országokkal határos a Vajdaság területe (Szerbiát leszámítva)? **Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Magyarország, Románia**

## 6. Országjáró

*Olvassátok el a következő, Vámbéry Ármin utazása során meglátogatott, mai ország területéről szóló jellemzést! A zárójelben lévő számozásokat és meghatározásokat behelyettesítve sikerül megszerezni az összes pontot, valamint megfejtethetitek azt is, melyik ország területén járunk. (10 pont)*

Ez az ország (1. az ország neve **Irán**) Délnyugat-Ázsiában terül el, területe közel akkora, mint egész Nyugat-Európáé. Felszínét főként magas fennsíkok és hegységek tagolják. Nyugaton az országot egy hosszú hegylánc határolja (2. a hegység neve **Zagrosz-hegység**). Északon a egy hatalmas tó (3. a tó neve **Kaspi-tenger**) partján sűrű erdőségek és a meredek vulkanikus eredetű hegység (4. a hegység neve **Elburz-hegység**) található, amelynek legmagasabb csúcsa (5. a csúcs neve **Damávand**) több mint 5600 méteres magasságával az ország tetejét jelenti. Délen az ország partjait két öböl mossa (6. a két öböl neve **Perzsa-öböl és Ománi-öböl**).

A belső területek nagy részét száraz fennsíkok (7. a legjelentősebb fennsík neve **Iráni-felföld**) és sivatagos medencék (8. a legnagyobb sós sivatagának neve **Dast-e Kavir**) alkotják, ahol kevés a víz, és csak helyenként fordulnak elő oázisok. Az éghajlat emiatt szélsőséges: a nyarak forróak, a telek pedig a magasabb területeken kifejezetten hidegek lehetnek.

A térség mindig is fontos útvonalak kereszteződésében állt. Az ókorban és középkorban a Selyemút egyik fő csomópontja volt az ország középső részén fekvő város, amely azóta is a kereskedelem és a kézművesség központjaként ismert (9. a város neve **Iszfahán**). Itt találkoztak a kelet felől érkező karavánok a nyugat felé tartó útvonalakkal.

Napjainkban az ország gazdaságának alapját továbbra is a föld mélyében rejlő kincsek, mindenekelőtt a kőolaj és a földgáz adják. Emellett jelentős a petrokkémiai ipar, az acélgyártás és a gépipar is. A turizmusban a történelmi városok, az ókori romváros (10. a romváros neve **Perszepolisz**), a hatalmas mecsetek és paloták, valamint a természeti látnivalók – a magas hegyek, a tengerpart és a sivatagi tájak – egyaránt szerepet kapnak.